

*Шевченко О.В., доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
Національний університет «Одеська політехніка»*

СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ СТРАХОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Актуальність теми обумовлена великим значенням у житті країни страхової діяльності у воєнний час, оскільки навіть зернова угода, яка допомагає доставляти українське зерно до країн Африки та Європи залежить від страхової діяльності, усі ці судна обов'язково мають бути застраховані, але не всі компанії хочуть страхувати їх через високі ризики, а також тому, що не знають чого очікувати від країни агресора, яка шантажує країни своїми заявами про вихід з угоди.

Об'єктом дослідження є страхова сфера як галузь, її інформаційно-документаційне забезпечення та вплив військових ризиків на галузь.

Дослідженням різних аспектів інформаційного забезпечення менеджменту страхової діяльності займалися багато вітчизняних науковців. У результаті аналізу наукових публікацій виявлено, що в літературі досліджуються переважно особливості страхової діяльності та управління нею без уточнення конкретних засобів практичної реалізації такого управління на основі найсучаснішого інформаційного забезпечення. Виходячи із цього, з'ясування теоретичних підходів до сутності інформаційного забезпечення менеджменту діяльності страховика є важливим для усвідомлення значущості вирішення проблеми становлення сучасної ефективної системи управління страховою діяльністю.

Наявність інформації виступає основою управління будь-яким об'єктом. Як складна суспільно-економічна система страхова компанія для свого управління вимагає створення широкої інформаційної бази.[1, с. 51]. Достовірна, повна та своєчасна інформація, з одного боку, необхідна для вирішення складних завдань страхового управління в умовах сучасності та надання високоякісних страхових послуг. З іншого боку, саме наявність такої інформації й є метою формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту страхової діяльності. [2, с. 19-22]. Отже, можемо стверджувати, що результативність системи менеджменту діяльності страхової компанії суттєво залежить від організації збору, обробки, розподілу інформації для забезпечення процесу прийняття страховиком ефективних рішень. Характерною особливістю інформаційних ресурсів страхової компанії є те, що вони безперервно зростають, створюючи умови для накопичення досвіду, чим сприяють розробленню та прийняттю ефективних управлінських рішень (рис.1).

Рис. 1 - Основні типи інформації сфери страхування

Розкриємо зміст даних складників, оскільки це важливо для розуміння глибинної сутності інформаційного забезпечення менеджменту діяльності страхової компанії (рис.1). Передусім розглянемо такий компонент інформації, як факт, який являє собою інформацію про подію, процес, наявний стан, які мають місце в середовищі життєдіяльності страховика.[3, с 50] Фактична інформація, що використовується в процесі управління страховою діяльністю, дуже різноманітна, оскільки формується із різних джерел. Вона має великі масштаби та підлягає накопиченню в базі даних і подальшій обробці. Слід зазначити, що інформація циклічно поновлюється. Своєю чергою, оцінка ґрунтується на висновках, отриманих у результаті обробки інформації в минулому та сьогодні [4, с. 28-31].

Інформація, що містить оцінку процесу, явища, стану, є основою для прийняття рішень страховиком, а тому її необхідно зберігати в базах даних для подальшого аналізу її достовірності й набуття знань на майбутнє, особливо за умови використання баз знань та експертних систем. Наступний складник страхової інформації – прогноз – інформація, отримана шляхом розрахунків основних показників діяльності банку на майбутній період. [4, с. 47]. Для прогнозу використовується безліч методів і моделей розрахунків, зокрема: екстраполяція тенденцій, кореляційний і регресивний аналіз, знання експертів і спеціалістів у сфері страхування тощо. Достовірність прогнозу можна оцінити шляхом використання іншого методу прогнозу та порівняння отриманих результатів, оцінки якості моделі тощо.

Крім того, можна порівняти прогнозну й фактичну інформацію та зробити певні висновки. Узагальнені зв'язки характеризують ступінь залежності досліджуваного показника від інших показників і надають можливість побачити не лише очевидні дані, а й системний зв'язок між показниками. Сам тому вони часто використовуються в ситуаційному аналізі та розробленні планів страхової компанії. [4, с 51-55]. Варто зазначити, що конфіденційна інформація (також джерело її отримання) не підлягає розголошенню та має різний рівень надійності. Страховиком використовується зібрана конфіденційна інформація про плани конкурентів, про можливі зміни у законодавстві у сфері регулювання страхового ринку тощо.

Виходячи із цього, можна стверджувати, що інформаційне забезпечення менеджменту страхової діяльності являє собою процес безперервного цілеспрямованого підбору всіх поданих типів інформації

Для детального визначення сутності інформаційного забезпечення менеджменту страхової діяльності потрібно визначити конкретні вимоги до інформації та сформулювати перелік необхідної інформації. інформація має бути надійною та достовірною. Достовірною вона є тоді, коли не спотворює істини. Така вимога досягається шляхом використання методологічно правильної техніки отримання даних страховою компанією, а також шляхом їх ретельної перевірки. Якщо управлінські рішення страховика будуть прийняті на підставі неперевіреної або недостовірної інформації, вони будуть помилковими та стануть причиною значних грошових втрат. [5, с 22-27] Своєчасність інформації передбачає, що вона є актуальною саме тоді, коли починає використовуватися страховиком. Своєчасна інформація відображає реальний стан страхової компанії та забезпечує прийняття доречних рішень. Неактуальна інформація несуттєва для прийняття поточних управлінських рішень, хоча й може розглядатися у майбутньому (рис. 2).

Рис. 2 -Основні вимоги до якості інформації, яка використовується в процесі управління страховою діяльністю

Україну підтримує весь світ, і тепер дуже у багатьох міжнародних договорах - росія та білорусь країни ізгої, та виключені з різних переліків та допусків. Також, через військові умови, і неодноразові атаки по об'єктах енергетичної інфраструктури, ми маємо такі наслідки як непрацюючі світлофори, і темні вулиці, через що дуже сильно збільшилася кількість ДТП, і тепер набагато більше людей розглядають наявність страховки. як обов'язковий атрибут. На створення та випуск сертифікатів та договорів сильно вплинули бойові дії, і наявність військових російських кораблів у морі – тепер завжди чітко обумовлюється територія дії договору, а також детально прописуються військові ризики.

Напевно, найпростіший поліс у страховій сфері – автоцивілка. Її наявність є обов'язковою, вона покриває відповідальність перед третіми особами, і у разі ДТП страхова компанія винуватця виплачує компенсацію потерпілому. Найпростіший документ, на який воєнні умови майже не вплинули. Єдине, що можна відзначити - страхові компанії не мають права виписувати поліси громадянам росії та білорусі (виняток, якщо вони мають посвідку на проживання). КАСКО - договір добровільного страхування корпусу авто від пошкоджень, угону, стихійних лих та інших факторів, що призводять до пошкодження авто. На цей вид страхування військові умови вплинули сильніше, оскільки щодня міста зазнають ракетного удару, внаслідок яких авто може бути пошкоджене або знищене. Це може бути внаслідок прямого влучення, влучення осколків, або ударної хвилі. Оскільки ризики надто високі, а деякі міста є прифронтовими, тому ймовірність настання страхового випадку надто висока. З огляду на це майже всі страхові компанії не покривають військових ризиків. Інакше кажучи, всі пошкодження, які виникнуть внаслідок військових чинників, - компенсовані не будуть.

P&I - Protection and Indemnity, що означає «захист компенсація». Hull&Machinery (H&M) — страхування корпусу та обладнання/матеріалів, включаючи двигун. Перше, що можна сказати – це те, що страхування здійснюється лише іноземців, оскільки через війну в Україні тут не ходять кораблі. Вірніше ходять, але лише зерновим коридором, а для багатьох страхових зерновий коридор - виняток, і вони з ним не працюють. Наступне, що я можу помітити це ставлення решти світу до війни в Україні, оскільки в усіх договорах є пункт, щоб був відсутній інтерес країн агресорів росії та білорусі (у тому числі заборона на присутність росіян і білорусів в екіпажі судна, що страхується). Необхідно звернути увагу на територію дії договору, покриття військових ризиків на цих територіях. Наведемо приклад типових територій дії договорів, включаючи військові умови (рис.3).

Insurance Territory / Територія страхування	<p>Warranted trading worldwide. Excluding Azov Sea, the territorial waters of the Black Sea of Ukraine and Russia. Excluding War and Strikes risks within Black Sea. Including Argentina, Peru. Including ports Egypt, Lebanon, Israel, Libya, South Korea, the Philippines, Kenya, Tanzania, India and Bangladesh, Reni, Izmail, Kilia, Odesa, Chornomorsk, Pivdennyi but in any case, excluding War and Strikes risks in these ports. Including West coast of Africa, inland waters of Nigeria. Including trading operations of across the Atlantic and/or Pacific Ocean. Including the Gulf of Oman and Arabian Gulf, GCC Waters. Always within the International Navigating Conditions. / Гарантована торгівля по всьому світу. За винятком Азовського моря, територіальні води Чорного моря України та Росії. Включаючи ризики війни та страйків у Чорному морі. У тому числі Аргентина, Перу. Включаючи порти Єгипет, Ліван, Ізраїль, Лівію, Південну Корею, Філіппіни, Кенію, Танзанію, Індію та Бангладеш, Рені, Ізмаїл, Кілію, Одесу, Чорноморськ, Південний, але в будь-якому випадку виключаючи ризики війни та страйків у ці порти. Включаючи західне узбережжя Африки, внутрішні води Нігерії. Включаючи торговельні операції через Атлантику та/або Тихий океан. Включаючи Оманську та Перську затоки, води GCC. Завжди в межах Міжнародних навігаційних умов.</p>
Insurance rate / Страховий тариф	0,08
1.6. Insurance Premium under this	6 400.00 USD
To inform the Insurer about the Insurance Event please call: 0 800 500 349 or +38 (044) 237-02-55 / При настанні страхового випадку повідомляйте Страховика за номером: 0 800 500 349 або +38 (044) 237-02-55	

Рис. 3 - Приклад території покриття у воєнних умовах, та покриття воєнних ризиків

Отже, внаслідок специфіки своєї діяльності страхові компанії мають або можуть мати суттєві можливості щодо накопичення великих масивів інформації, яка може бути використана системою страхового менеджменту. У сучасних умовах економічної нестабільності недостатньо розвинені системи інформаційного забезпечення управління страховою діяльністю обмежують дієвість даного процесу та дають змогу ефективно використовувати різноманітні інформаційні джерела під час прийняття страховиком важливих управлінських рішень. У подальшому, на створення та випуск сертифікатів та договорів сильно вплинули бойові дії, і наявність військових російських кораблів у морі – тепер завжди чітко обумовлюється територія дії договору, а також детально прописуються військові ризики.

Список використаних джерел:

1. Пінчук, Н.С. (1999). Інформаційні системи і технології в маркетингу. Київ. КНЕУ. [in Ukrainian].
2. Сусіденко, В.Т. & Жарлінська, Р. Г. (2003). Інформаційні системи у банківському менеджменті та маркетингу. Вінниця. Тірас. [in Ukrainian].
3. Коул Р.Дж., (1993). Стратегічне планування високої участі: коли реалізуються люди та його ідеї. - Хмельницький: Поділля. [in Ukrainian].
4. Томпсон-мол, А. (2016). Стратегічний менеджмент: концепції та ситуації для аналізу. Київ. Центр навчальної літератури. [in Ukrainian].
5. Виговська, В.В. (2016). Теоретико-методологічні засади та прагматика забезпечення безпеки страхового ринку України. Київ. Кондор-Видавництво. [in Ukrainian].